

Żywnie zwierząt gospodarskich

Żywienie zwierząt gospodarskich

Ogół zabiegów mających na celu zaspokojenie potrzeb pokarmowych zwierząt.

Racjonalne żywienie zwierząt gospodarskich polega na układaniu dobowych dawek pokarmowych z zachowaniem norm żywienia w odniesieniu do jednostek pokarmowych, białka, suchej masy, minerałów i witamin. Bierze się pod uwagę: gatunek, rasę, odmianę, wiek, masę ciała, a także wielkość produkcji.

Indywidualne żywienie zwierząt pozwala dokładnie kontrolować wykorzystywanie pasz przez jednostkę produkcji. Czasami stosuje się także metodę żywienia "do woli" (np. na pastwisku).

Systemy żywienia zwierząt

1. Ze względu na sposób zadawania paszy:

- do woli,
- dawkowane
- częściowo dawkowane

2. Ze względu na technikę żywienia:

- indywidualne
- grupowe

Wyróżniamy trzy systemy żywienia bydła:

1. System żywienia tradycyjnego

Jest to system żywienia zakładający oddzielne podawanie pasz objętościowych i treściwych. Z jednej strony umożliwia selektywne zadawanie paszy w odpowiednich ilościach, z drugiej ułatwia krowom wyjadanie smaczniejszych pasz.

2. System żywienia TMR

System ten jest stosowany powszechnie na całym świecie w dość dużych, zmodernizowanych gospodarstwach. TMR (total mixed ration) polega na żywieniu bydła mlecznego wymieszaną, rozdrobnioną, pełnoporcjową paszą, składającą się z pasz objętościowych, treściwych i dodatków mineralno-witaminowych.

3. System żywienia PMR

System opiera się na dawkach paszowych półkompletnych PMR (partially mixed ration). System zakłada żywienie jedną dawką kompletną (TMR) dla wszystkich krów, dostosowaną zapotrzebowaniem dla krowy produkującej 25 kg mleka dziennie. Krowy dostają dodatkowo paszę treściwą.

Zapamiętaj

TMR musi być dokładnie wymieszany!

Ważne jest, aby:

- każdy komponent dawki skarmiać codziennie
- struktura fizyczna dawki nie pozwalała na wybieranie przez zwierzęta poszczególnych jej składników
- dbać o właściwą wilgotność paszy (40–45% suchej masy), podawać zawsze świeżo przygotowaną paszę
- resztki paszy regularnie usuwać.

Żywnienie świń

5 Świnie - zwierzęta monogastryczne!

Podstawą żywienia świń są pasze treściwe, a w tradycyjnym i ekstensywnym żywieniu także niektóre pasze objętościowe np. ziemniaki (parowane lub parowane kiszone), serwatka czy zielonki.

Spośród pasz treściwych, w żywieniu świń najczęściej stosowane są mieszanki przemysłowe (pełnodawkowe, uzupełniające, koncentraty białkowe), ale oprócz nich również takie pasze jak śruty zbożowe, śruty z nasion strączkowych oraz śruty poekstrakcyjne.

Komponenty wchodzące w skład mieszanek dla trzody chlewnej

Śruty zbożowe ok. 70%

Śruty poekstrakcyjne do 20-25% :

- Sojowa
- Rzepakowa
- Słonecznikowa

Strączkowe, do 15%

Susz z zielonek, 1-2 %

Drożdże pastewne do 4%

Klasyfikacja pasz dla bydła

Objętościowe soczyste:

- zielonki – Są to trawy, zioła i rośliny motylkowe
- kiszonki – np. z kukurydzy, traw i zbóż
- okopowe – np. marchew, buraki, ziemniaki
- produkty uboczne przemysłu spożywczego – np. wysłodki buraczane, melasa, pulpa ziemniaczana.

Objętościowe suche:

- siano – to wysuszone zielonki
- słoma – reszta po skoszeniu zbóż

Treściwe:

- ziarna zbóż – bogate źródło węglowodanów
- nasiona roślin strączkowych – dobre źródło białka
- śruty poekstrakcyjne – bogaty w białko produkt

Mieszanki przemysłowe, premiksy

To produkty mające mocno skoncentrowane składniki odżywcze. Przeznacza się je dla konkretnych grup zwierząt.

Żywnienie bydła mlecznego

Wskazówki dla hodowcy

Prawidłowe żywienie krów mlecznych jest bardzo szerokim pojęciem, zależnym od paszy, jaką posiadamy w gospodarstwie, pory roku i wydajności mleka, jaką chcemy osiągnąć.

Ogólne zasady prawidłowego żywienia bydła mlecznego

- Stały nieograniczony dostęp do czystej i świeżej wody
- Zbilansowanie energetyczne
- Dostosowanie poziomu żywienia witaminowego i mineralnego do potrzeb zwierząt
- Skarmianie pasz najlepszej jakości oraz najwyższej strawności
- Odpowiedni stosunek pasz objętościowych i treściwych
- Stosowanie dodatków paszowych dla wysokomlecznych krów

W żywieniu bydła mlecznego stosuje się pasze objętościowe oraz pasze treściwe. Pasze objętościowe dzieli się na pasze soczyste (kiszonki, zielonki, okopowe) oraz pasze suche (siano, słoma). Ta grupa pasz, w żywieniu bydła może stanowić aż 80% całej dawki. Reszta to pasze treściwe, czyli ziarna zbóż, śruty poekstrakcyjne (np. sojowa, rzepakowa) oraz nasiona roślin motylkowatych (bobik, groch).

Najczęściej w żywieniu bydła stosuje się kiszonki z kukurydzy, sianokiszonki. Pasze treściwe zazwyczaj podawane są w formie mieszanek

Żywienie bydła mięsnego

Żywienie bydła mięsnego różni się od żywienia krów mlecznych. Produkcja mleka jest tu bowiem na niskim poziomie, natomiast najważniejszą rolę odgrywa przyrost. Dobór pasz zależy przede wszystkim od intensywności opasu, wydajności, a także wieku i masy ciała zwierzęcia.

Pasze objętościowe

Soczyste do których należą świeże zielonki, są najbardziej rozpowszechnioną i dostępną paszą dla bydła mięsnego, ponieważ ich źródłem są pastwiska i uprawy polowe. Zimą zielonkę zastępuje się głównie sianem, a także kiszonkami, w skład których wchodzi zazwyczaj kukurydza, zboże i trawy.

Okopowe

W żywieniu bydła mięsnego wykorzystuje się również okopowe (buraki, marchew, ziemniaki) ze względu na wysoką wartość energetyczną oraz łatwostrawne węglowodany.

Pasze treściwe

Ziarna zbóż to przede wszystkim bogate źródło węglowodanów. Natomiast nasiona roślin strączkowych stanowią cenne źródło białka oraz fosforu i potasu.

Żywnienie drobiu

**Żywienie drobiu ma zasadnicze znaczenie na wynik produkcji drobiarskiej.
Zwłaszcza podczas intensywnego wzrostu lub produkcji nieśnej kluczowe
jest pokrycie zapotrzebowania na składniki mineralne.**

Mieszanka pełnoporcjowa dla drobiu

- Śruty zbożowe ok. 70%
- Śruty poekstrakcyjne do 25%,
- Strączkowe, do 15%
- Susz z zielonek, 1-2 %
- Drożdże pastewne do 4%
- Premiks mineralno- witaminowy 0,5-2 %
- komponenty energetyczne do 80%
- komponenty białkowe 25%

Żywnienie owiec

Żywienie owiec wywiera duży wpływ na jakość wytwarzanych z tej hodowli produktów. Niezbędne jest więc stosowanie odpowiednich pasz i prawidłowych dawek pokarmowych. Zapewni to również dobrą zdrowotność, jak i odpowiednie funkcjonowanie układu rozrodczego i rozplodu w stadzie

Systemy żywienia owiec:

- **pastwiskowy** – wymaga czuwania i montażu pastucha elektrycznego lub posiadania psów pasterskich, owce muszą też mieć stały dostęp do wody pitnej oraz wybudowane zadaszenia dla ochrony przed deszczem i upałem
- **alkierzowy** – utrzymanie i karmienie w budynku, stosuje się to głównie zimą i w gospodarstwach bez pastwisk
- **alkierzowo-pastwiskowy** – najczęstszy system w Polsce, owce cały dzień są na pastwiskach, a tylko na noc idą do owczarni, gdzie dodatkowo dostają zielonki kośne, siano, sianokiszonki lub słomę.

Pasze objętościowe:

- **świeża zielonka, siano, susze, kiszonki, sianokiszonki** – zawierają mało soli mineralnych, więc trzeba dodatkowo montować lizawki solne. Owce trzymane alkierzowo w budynku powinny dostawać zielonkę skoszoną jeszcze przed kwitnieniem, bo ma ona wtedy maksymalną zawartość składników odżywczych;
- **kiszonki z traw** – muszą być dobrze przygotowane i należyce przechowywane, nie wolno nimi karmić tylko maciorek w ciąży i jagniąt do 6 mca życia;
- **okopowe**, jak np. marchew (szczególnie dla jagniąt), buraki i liście buraków, rzepa i ziemniaki (lepiej są ziemniaki kiszane lub parowane, niż świeże);
- **odpady przemysłu rolno-spożywczego** (melasa, wysłodki suszone, wywar i pulpa ziemniaczana).

Pasze treściwe:

- ziarno owsa – w żywieniu owiec ma największe zastosowanie jako pasza treściwa
- ziarno pszenicy i jęczmienia
- otręby pszenne
- ziarno kukurydzy – szczególnie w tuczu jagniąt rzeźnych.
- Inne pasze wykorzystywane w żywieniu owiec, to śruty poekstrakcyjne i makuchy . Nie zaleca się jednak nasion strączkowych, bo powodują wzdęcia, kolki i biegunkę.

Żywnienie koni

Konie są zwierzętami o bardzo specyficznym i wrażliwym układzie pokarmowym, dlatego żywienie ich zgodnie z pewnymi regułami jest podstawą ich utrzymania. Ma ono wpływ nie tylko na fizyczne zdrowie konia, ale także na ich psychikę.

1. Woda niezbędna do życia

Dorosły koń wypija od 30 nawet do 70 litrów wody dziennie. Należy zadbać, aby oferowana woda była czysta i świeża. Najlepszym rozwiązaniem jest zapewnienie stałego dostępu do wody, lecz gdy nie ma takiej możliwości konie należy poić przed każdym posiłkiem, minimum 2 razy dziennie. Latem nawet 5 razy dziennie.

2. Mało a często - jak karmić konie

Żołądek konia jest bardzo mały w porównaniu do całego układu trawiennego i masy ciała. Ta cecha sprawia, że im więcej **paszy treściwej** się do niego dostanie tym bardziej pobrany pokarm zostanie strawiony. Dlatego istotne jest podawanie pasz treściwych w możliwie małych ilościach; maksymalnie 2 kg na jeden posiłek dla dużego konia.

3. Miarka miarce nie równa

Zawsze waż podawane dawki pożywienia. Nie karm na oko lub na miarki, gdyż każdy rodzaj paszy ma inną wagę w stosunku do objętości. Miarki mają też różne pojemności. Tak popularna miarka Pavo do paszy mieści ok. 700 gram owsa, a nie kilogram. Zasada ta dotyczy również siana.

